

Türkiye'deki 4 Büyük Futbol Kulübünün Altyapılarından Yetişen
Oyuncuların İstatistiklerinin İncelenmesi

A.Azmi YETİM¹, Emin ÖZDEMİR²

DOI: <https://doi.org/10.38021asbid.1188504>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

Öz

¹Gazi Üniversitesi,
Spor Bilimleri
Fakültesi,
Ankara/Türkiye

²Recep Tayyip Erdoğan
Üniversitesi, Spor
Bilimleri Fakültesi,
Rize/Türkiye

Türkiye'de futbol kulüpleri başarı elde etmek için transferlere yüksek meblağlar harcamaktadır. Bu durum kulüplerin borç grafiğinin yükselmesini sağlamaktadır. Futbol kulüpleri kendilerini sürdürülebilir bir mali tabloya ve başarıya ulaştırabilecek olan altyapı oyuncularına ise yeterince önem göstermemektedir. Bu nedenle çalışmanın amacı, Türkiye Süper Ligi'nde yer alan Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor futbol takımlarının altyapılarının 2011-2012 ve 2020-2021 sezonları arasında yer alan 10 sezon içerisinde oyuncu yetiştirme istatistiklerinin tespit edilmesidir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışması modeli ve doküman analizi yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada dört büyük kulübün altyapılarından yetiştirmiş oldukları; A takım kadrolarına giren futbolcu sayısı, A takım müsabakalarında elli maçtan fazla yer alan futbolcu sayısı, şampiyon oldukları sezonlarda kadroda bulunan futbolcuların sayısı, satmış oldukları futbolculardan elde ettikleri bonservis miktarları ve A Milli futbol takımına gönderdikleri futbolcu sayıları incelenmiştir. Trabzonspor'un A takım kadrosuna oyuncu çıkarma, 50 maç üzeri oynatma ve bonservis gelirlerinde en başta yer alan takım, Galatasaray'ın milli takıma en çok oyuncu veren takım, Beşiktaş'ın ise şampiyon kadrolarda en fazla oyuncudan verim alan takım olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak dört büyük kulübün altyapılarından yeterince faydalanmadığı anlaşılmış, altyapı futbolcularına kısıtlı olarak imkan verildiğinde dahi sportif başarı ve finansal yönden katkı sağladığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Altyapı, Futbol, Türkiye Süper Ligi

Sorumlu Yazar:
Emin ÖZDEMİR
eminozdemir61@gmail.com

**Examining the Statistics of the Players Trained from the
Infrastructures of the 4 Major Football Clubs in Turkey**

Abstract

Football clubs in Turkey spend large sums on transfers to achieve success. This situation enables the debt graph of the clubs to increase. Football clubs do not pay enough attention to infrastructure players who can achieve them a sustainable financial statement and success. For this reason, the aim of the study is to determine the player training statistics of the infrastructures of Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray and Trabzonspor football teams in the Turkish Super League in 10 seasons between the 2011-2012 and 2020-2021 seasons. The research was carried out with the case study model and document analysis method, which are qualitative research methods. In the research, they have been trained by the infrastructures of four major clubs; The number of football players who joined the A team squads, the number of football players who took part in more than fifty matches in A team competitions, the number of football players in the squad in the seasons they were champions, the amount of testimonials they obtained from the football players they sold and the number of football players they sent to the A National football team were examined. It has been determined that Trabzonspor is the first team in terms of subtracting players from the A team squad, playing more than 50 matches and testimonial revenues, Galatasaray is the team that gives the most players to the national team, and Beşiktaş is the team that gets the most efficiency from players in the champion squads. As a result, it was found that the four major clubs did not benefit enough from their infrastructure, and it was found that the infrastructure contributes to sporting success and financial aspects even when they provide limited opportunities for football players.

Keywords: Football, Infrastructure, Turkish Super League

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
13.10.2022

Kabul Tarihi:
25.06.2023

Online Yayın Tarihi:
28.06.2023

Giriş

Futbol modern anlamda ilk doğuşunun yaşandığı 19.yüzyıldan günümüze kadar popülerliğini giderek arttıran çağımızın en önemli spor dallarından bir tanesidir. İnsanların çeşitli duygulanımlar yaşamasının ötesinde dev bir endüstri olması da bu önemine gerekçe oluşturmaktadır. Kuper'in (1996), futbol sadece futbol değildir cümlesindeki gibi futbolun görünenden daha fazlası olduğu ve bundan dolayı insanların bu sihirli oyuna gerek katılımcı gerekse izleyici olarak bir parçası olmak istedikleri görülmektedir.

Ülkeler futbolda elde ettikleri başarılarla birlikte prestij kazanarak, sosyal ve ekonomik yönden kendilerine fayda sağlamaktadır. 2020 yılında Avrupa'nın on bir farklı şehrinde gerçekleşen Avrupa Futbol Şampiyonası sosyal medyada 7.5 milyar görüntülenerek, turnuvayı kazanan İtalya'nın başarısını tüm dünyaya duyurması bu duruma örnek olarak gösterilebilir (Fanatik, 2021). Bahsedilen başarıya ulaşmanın en önemli etkenleri ise altyapılarda iyi antrenörlerin seçilmesi ve yetenekli sporcularla birlikte çalışılmasıdır. Çünkü ülkeler elit sporcular kazanmak istiyorlarsa onları uzun bir süre boyunca uygun bir plan ve programla çalıştırmaları gerekmektedir (Sunay ve Bayram, 2018)

Kulüpler altyapılarından oyuncu yetiştirdiklerinde büyük kazanımlar sağlamaktadır. Mandalizadeh ve Amiri (2021); futbol kulüplerinin giderlerinin gün geçtikçe arttığını belirterek, altyapı kaynaklarının kullanılmasının kulüplere finansal bağımsızlığın ve rekabet avantajının önünü açabileceğini söylemektedir. Kılıçgil (2003), bir kulüpte alt yapıdan yetişmiş futbolcuların daha sonraları kendi A takımı kadrolarında oynadıklarında, maliyetlerinin çok ucuz olduğunu söylemiş ve günümüz şartlarında profesyonel transfer ücretlerinin ise astronomik rakamlarda olduğunu belirtmiştir. Aynı düşünceye paralel olarak Seraslan (2009); iyi bir altyapı modeli oluşturulduğunda kulüplere ekstra maliyetler oluşturmayacağını hatta ilerleyen süreçlerde kulüplerin ekonomik anlamda önemli gelirler kazanacağını ifade etmiştir. Bu doğrultuda kulüpler gerekli olan altyapı organizasyonunu oluştururken bir takım maliyetlerle karşılaşsa da, altyapıdan çıkacak olan tek bir oyuncunun kulübe bu maliyetler üzerinde fayda sağlayabileceği düşünülmektedir (Aslan, Akça ve Müniroğlu, 2015).

Altyapıdan oyuncu yetiştirmenin ekonomik anlamda oldukça fayda sağlamasına karşın Türk futbol kulüpleri sportif başarılar edebilmek adına öz kaynaklarını kullanmak yerine transferlere büyük meblağlar harcamışlardır (Peçenek, 2020). Türkiye Futbol Süper Lig'inde yer alan kulüplerin tüm sezonlar içerisinde bonservis bedeli ödediği en pahalı 50 futbolcuya toplam 403,3 milyon avro ödenmiştir (Transfermarkt, 2022a). Bu harcamaları Türkiye Süper Ligi'nin 4 büyük kulübünün yaptığı görülürken, Fenerbahçe 25 futbolcuya 202,5 milyon avro, Galatasaray 18 futbolcuya 153,3

milyon avro, Beşiktaş 5 futbolcuya 34,3 milyon avro, Trabzonspor ise 2 futbolcuya 13,1 milyon avro ödemiştir (Transfermarkt, 2022b).

Türkiye'de futbolun iyi seviyelere gelebilmesinin tek yolu Avrupa ülkelerinin senelerdir uyguladığı altyapı organizasyonu olduğu söylenebilir (Aybek, 2022). Barcelona, Borussia Dortmund ve Ajax öz kaynaklarından yetiştirdiği oyuncularla birlikte finansal ya da sportif başarıya ulaşan futbol kulüpleri olarak bilinmektedir (Çetinkaya, 2021; Keskin ve Öndes, 2020). Bu sebeple Türk futbolunun belirli standartlara ulaştırılması için altyapıya gerekli yatırımların yapılması, bilimsel anlamda yapılan çalışmalarla da altyapının desteklenmesi gerekmektedir. Bu durum doğru biçimde uygulandığında ilk olarak futbolculara, ardından kulüplere; bununla beraber ülke futboluna da ekonomik ve sportif başarıyı beraberinde getireceği düşünülmektedir (Ataol, 2019).

Dünya futbolunda altyapının önemini göz önünde bulunduran birçok kulüp bulunmasına rağmen, ülkemizde bulunan kulüplerin altyapıya yeterince önem vermediği basında ya da bilimsel çalışmalarda sıklıkla dile getirilmektedir (Sayın, 2019; Savaş, 2022; Kubat ve Yıldız, 2022). Literatürde Türk futbolunda altyapının ihmal edildiğini öne süren araştırmalar yer almaktadır (Ataol, 2019; Şenel, 2020; Akkoyun, 2014; Biçer, Erarslan ve Çolakoğlu, 2021). Öte yandan bu duruma bir diğer kanıt olarak UEFA Avrupa Kulüp Futbolu Görünümü raporu gösterilebilir. Raporda Türk futbol kulüplerinin %4 ile alt yapıdan yetişen oyunculara süre vermede rapora konu ülkeler içerisinde Avrupa sonunculugunu elde ettiği belirtilmiştir (UEFA, 2022). FIFA raporlarına bakıldığında da Türk futbol kulüplerinin 2021 yılında dünyada en çok yurt dışından transfer yapan sekizinci ülke olması, kulüplerin öz kaynaklarını kullanmak yerine transfer yapmayı tercih ettiği göstermektedir (FIFA, 2021).

Özellikle dört büyük kulübün borcunun 17 milyar TL'ye ulaşması (Sporx, 2022) kulüplerin altyapı oyuncularından faydalanması gerektiğinin zaruri olduğunun göstergesidir. Bu araştırmanın iddiası, 4 büyük kulübün altyapıyı işlevsel olarak daha verimli kullandığında kendilerine sportif başarı ve finansal olarak ciddi katkılar sağlayacağıdır. Günümüzde kulüplerin ekonomik anlamda buldukları durum ortadadır; dolayısı ile özellikle 4 büyük kulübümüzü bu durumdan kurtaracak reçetenin altyapılarından oyuncu yetiştirmek olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda çalışmamızda Türkiye Futbol Süper Ligi'nde mücadele eden 4 büyük kulübün son on sezonda kendi altyapılarından ne kadar futbolcu yetiştirdiği, bu futbolculara ne kadar süre verdiği, altyapı futbolcularından ne kadar bonservis elde ettiği ve kulüplerin çıkan sonuca göre durum değerlendirmesi yapılması önem arz etmektedir.

Bu araştırmanın temel problem cümlesi, Türkiye'deki 4 Büyük Futbol Kulübünün Altyapıdan Yetiştirdikleri Oyuncuların İstatistiklerinin Durumu Nedir? şeklindedir. Bu kapsamda araştırmanın

amacı, Türkiye’de 4 büyük futbol kulübü olarak bilinen Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor’un alt yapıdan yetiştirmiş oldukları sporcuların istatistiklerinin incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışması araştırması, araştırmacının gerçek yaşam, güncel sınırlı bir sistem (bir durum) ya da belirli bir zaman içerisindeki çoklu sınırlandırılmış sistemler (durumlar) hakkında çoklu bilgi kaynakları (örneğin; gözlemler, mülakatlar, görsel-işitsel materyaller ve dokümanlar ve raporlar) aracılığıyla detaylı ve derinlemesine bilgi topladığı, bir durum betimlemesi ya da durum temaları ortaya koyduğu nitel bir yaklaşımdır (Creswell 2015).

Evren ve Örneklem / Çalışma Grubu

Bu çalışmanın örnekleme, ölçüt örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Bu yöntemdeki mantık daha önceden belirlenen bazı önem ölçütlerini karşılayan tüm durumları çalışmak ve gözden geçirmektir. Bu ölçüt veya ölçütler araştırmacı tarafından hazırlanabilir ya da önceden hazırlanmış olabilir (Başaran, 2017). Bu doğrultuda çalışmanın örneklemini, Türkiye Süper Ligi’nde mücadele eden Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor kulüplerinin 2011/2012-2020/2021 sezonları arasındaki 10 sezon oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmalarda arşiv kayıtları, görüşme, gözlem ve doküman analizi gibi çeşitli nitel veri toplama yöntemleri kullanılmaktadır. Bu yöntemler araştırmanın problem durumuna göre birlikte ya da tek başına uygulanabilmektedir. (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Yapılan bu çalışmada ise veri toplama yöntemlerinden doküman analizinden faydalanılmıştır. Çeşitli olaylar ve olgulara ilişkin bilgilerin analizini kapsayan doküman analizinde, özellikle internetin yaygınlaşmasıyla birlikte dokümanlar kamu malına ait olarak izne ihtiyaç duyulmaksızın rahatça erişime ulaşılabilir hale gelmiştir. (Kıral, 2020; Turgut, 2011).

Verilerin Analizi

Araştırmada Türkiye Süper Ligi’nde mücadele eden 4 büyük kulüp olan Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor’un 10 sezon içerisinde altyapıdan A takım kadrosuna katılan oyuncu bilgilerine ulaşmak amacıyla transfermarkt.com.tr adlı internet sitesinden faydalanılmıştır. Veriler incelenirken futbolcuların kulüplerinin altyapılarında en az 1 sezon oynama şartı ve en az 1 kez A takım resmi müsabaka kadrosunda bulunma şartı aranmıştır. Araştırmada A takım kadrosunda bulunan futbolculara kişisel verileri koruma kanunundan dolayı “Oyuncu1, Oyuncu2, ...” şeklinde

bir isimlendirme yapılmıştır. Futbolcuların Süper Lig, Avrupa Kupaları, Türkiye Kupası ve Türkiye Süper Kupası olmak üzere tüm resmi müsabakalardaki istatistikleri araştırma içerisinde incelenmiştir.

Bulgular

Tablo 1

Türkiye Futbol Süper Ligi 2011/2012-2020/2021 Sezonları Arasında Kulüplerin Altyapısından Çıkararak A Takım Kadrosuna Giren Oyuncu Sayısı

Takımlar	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18	18-19	19-20	20-21	Toplam
BEŞİKTAŞ	4	11	6	6	9	10	9	9	11	7	82
FENERBAHÇE	6	4	6	16	15	9	8	11	10	9	94
GALATASARAY	6	5	8	8	8	9	14	13	11	5	87
TRABZONSPOR	5	6	9	8	19	8	11	20	17	17	120

Tablo 1’e bakıldığında 10 sezon içerisinde Türkiye Süper Liginde mücadele eden 4 büyük kulübün altyapılarından çıkararak A takım kadrosunda kullandığı oyuncu sayısı görülmektedir. Belirtilen sezonlar içerisinde Beşiktaş 82, Galatasaray 87, Fenerbahçe 94 ve Trabzonspor 120 futbolcu kullanmıştır. Altyapıdan yetiştirdiği futbolcuları en az kullanan ekibin Beşiktaş olduğu görülürken, Trabzonspor’un ise yetiştirdiği oyuncuları en fazla kullanan takım olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2

Türkiye Süper Ligi 2011/2012-2020/2021 Sezonları Arasında Kulüplerin Altyapısından Çıkararak A Takımı Müsabakalarında 50 Maçtan Fazla Yer Alan Oyuncu Sayısı ve İstatistikleri

Takımlar	Oyuncu	Oynadığı Sezon Sayısı	Kadroda Olduğu Maç Sayısı	11’e Başladığı Maç Sayısı	Oyuna Sonradan Girdiği Maç Sayısı	Oynadığı Dakika
BEŞİKTAŞ	OYUNCU17	10	413	190	117	18159
FENERBAHÇE	-	-	-	-	-	-
GALATASARAY	OYUNCU1	7	255	194	11	17542
	OYUNCU2	6	226	141	48	13167
	OYUNCU3	5	202	94	48	8640
	OYUNCU5	4	77	13	43	1913
TRABZONSPOR	OYUNCU53	3	86	64	YOK	5619
	OYUNCU54	6	196	149	13	13500
	OYUNCU55	3	99	35	30	4071
	OYUNCU56	6	167	62	18	5700
	OYUNCU57	5	118	58	13	5128
	OYUNCU58	7	187	115	1	10297
	OYUNCU59	6	127	88	27	7853
	OYUNCU60	4	112	88	12	7498
	OYUNCU61	3	103	44	8	4014

OYUNCU62 3 114 80 18 7006

Tablo 2'de, 10 sezon içerisinde Türkiye Süper Liginde mücadele eden 4 büyük kulübün altyapılarından çıkararak A takım müsabakalarında 50 maçtan fazla yer alan oyuncular incelenmiştir. Beşiktaş kulübünde 1, Galatasaray kulübünde 4 futbolcunun 50 maç barajını aştığı tespit edilmiştir. Trabzonspor'un ise altyapısından çıkan 10 futbolcuya müsabakalarda yer verdiği görülmüştür. Ayrıca Fenerbahçe kulübünün 50 maç müsabakalarda forma giyen hiçbir altyapı oyuncusu bulunmamaktadır.

Tablo 3

Türkiye Süper Ligi 2011/2012-2020/2021 Sezonları Arasında Şampiyon Olan Kulüplerin Altyapıdan Çıkararak A Takımı Kadrosunda Yer Alan Oyuncu Sayısı ve İstatistikleri

Şampiyonlar	Oyuncular	Kadroda Olduğu Maç Sayısı	11'e Başladığı Maç Sayısı	Oyuna Sonradan Girdiği Maç Sayısı	Oynadığı Dakika
2011-2012 GALATASARAY	OYUNCU1	35	31	YOK	2790
	OYUNCU2	34	16	13	1547
	OYUNCU3	35	24	6	1951
	OYUNCU4	1	YOK	1	9
	OYUNCU5	20	3	14	544
	OYUNCU6	1	1	YOK	90
2012-2013 GALATASARAY	OYUNCU7	24	YOK	2	15
	OYUNCU1	42	34	2	3093
	OYUNCU2	30	11	11	1181
	OYUNCU3	41	20	3	1846
2013-2014 FENERBAHÇE	OYUNCU5	33	4	19	854
	OYUNCU8	40	7	YOK	660
	OYUNCU9	4	YOK	YOK	YOK
	OYUNCU10	2	YOK	YOK	YOK
	OYUNCU11	2	YOK	2	28
	OYUNCU12	3	YOK	1	8
2014-2015 GALATASARAY	OYUNCU13	1	YOK	YOK	YOK
	OYUNCU7	15	2	YOK	180
	OYUNCU14	2	YOK	YOK	YOK
	OYUNCU1	35	32	YOK	2793
	OYUNCU15	5	1	2	128
	OYUNCU2	31	30	1	2627
2015-2016 BEŞİKTAŞ	OYUNCU16	4	YOK	1	7
	OYUNCU3	41	19	17	1853
	OYUNCU5	6	2	3	129
	OYUNCU17	48	19	24	2126
	OYUNCU18	4	YOK	YOK	YOK
	OYUNCU19	1	1	YOK	90
	OYUNCU20	2	YOK	1	28
	OYUNCU21	1	YOK	YOK	YOK
2016-2017 BEŞİKTAŞ	OYUNCU22	1	YOK	1	19
	OYUNCU23	2	YOK	1	8
	OYUNCU24	3	1	2	114
	OYUNCU25	2	YOK	2	32
	OYUNCU26	35	14	2	1284
2016-2017 BEŞİKTAŞ	OYUNCU17	40	11	16	1254
	OYUNCU18	2	YOK	YOK	YOK
	OYUNCU21	9	3	3	326

	OYUNCU22	4	1	3	162
	OYUNCU24	7	1	5	198
	OYUNCU25	4	YOK	2	52
	OYUNCU27	1	YOK	YOK	YOK
	OYUNCU28	2	YOK	1	5
	OYUNCU29	6	2	YOK	161
2017-2018 GALATASARAY	OYUNCU7	36	4	YOK	360
	OYUNCU30	10	YOK	YOK	YOK
	OYUNCU31	2	YOK	YOK	YOK
	OYUNCU32	4	YOK	1	1
	OYUNCU33	4	1	1	94
	OYUNCU34	2	YOK	YOK	YOK
	OYUNCU35	2	YOK	YOK	YOK
	OYUNCU36	2	YOK	YOK	YOK
	OYUNCU37	2	YOK	1	9
	OYUNCU38	1	YOK	YOK	YOK
	OYUNCU39	3	YOK	2	31
	OYUNCU40	1	YOK	YOK	YOK
	OYUNCU41	5	YOK	YOK	YOK
	OYUNCU42	4	1	2	100
2018-2019 GALATASARAY	OYUNCU43	52	7	1	621
	OYUNCU30	8	YOK	1	9
	OYUNCU32	22	16	1	1444
	OYUNCU1	20	5	2	590
	OYUNCU34	1	YOK	YOK	YOK
	OYUNCU33	9	2	3	213
	OYUNCU38	3	YOK	1	12
	OYUNCU40	10	2	YOK	142
	OYUNCU41	18	3	3	287
	OYUNCU44	5	YOK	1	1
	OYUNCU45	43	7	13	761
OYUNCU42	3	YOK	1	25	
OYUNCU46	4	YOK	2	16	
2019-2020 BAŞAKŞEHİR					
2020-2021 BEŞİKTAŞ	OYUNCU17	45	22	14	2062
	OYUNCU47	45	37	YOK	3295
	OYUNCU48	6	YOK	1	13
	OYUNCU49	43	15	6	1351
	OYUNCU50	18	YOK	2	35
	OYUNCU51	18	YOK	YOK	YOK
	OYUNCU52	30	YOK	1	17

Tablo 3’e bakıldığında, 10 sezon içerisinde Türkiye Süper Liginde şampiyon olan 4 büyük kulüp incelenmiştir. Beşiktaş kulübünün şampiyon olduğu 2015-2016 sezonunda Oyuncu17, 2016-2017 sezonunda Oyuncu26 ve Oyuncu17 son olarak 2020-2021 sezonunda Oyuncu17, Oyuncu47 ve Oyuncu49’un oynadıkları dakikalar göz önüne alındığında bu futbolculardan verim elde edildiği söylenebilir. Fenerbahçe kulübünün ise şampiyon olduğu 2013-2014 sezonunda altyapıdan yetiştirdiği futbolculardan oldukça az faydalandığı görülmektedir. Galatasaray kulübünün şampiyon olduğu 2011-2012, 2012-2013 ve 2014-2015 sezonlarında Oyuncu1, Oyuncu2 ve Oyuncu3’ten oynadığı dakikalar açısından verim aldığı görülürken, 2017-2018 sezonunda kayda değer bir süre alan futbolcusunun olmadığı görülmüş, 2018-2019 sezonunda ise sadece Oyuncu32’den önemli ölçüde verim alındığı tespit edilmiştir. Belirtilen sezonlar içerisinde Trabzonspor’un ise

şampiyonluğu bulunmamaktadır. Ayrıca 2019-2020 sezonunda şampiyon olan Başakşehir kulübü çalışmamızın kapsamı dışında olduğundan dolayı incelenmemiştir.

Tablo 4

Türkiye Süper Ligi 2011/2012-2020/2021 Sezonları Arasında Yer Alan 4 Büyük Kulübün Altyapıdan Çıkararak Sattıkları Futbolculardan Elde Ettikleri Transfer Getirileri

Takımlar	Transferlerden Elde Edilen Gelir
BEŞİKTAŞ	6.050 Mil. €
FENERBAHÇE	1.360 Mil. €
GALATASARAY	13.008 Mil. €
TRABZONSPOR	20.250 Mil. €

Tablo 4 incelendiğinde Türkiye Süper Liginde mücadele eden 4 büyük kulübün belirtilen sezonlarda altyapılarından yetiştirerek A Takım kadrolarında yer verdiği futbolculardan elde ettiği bonservis bedelleri görülmektedir. Bu futbolculardan Beşiktaş 6.050 Mil. €, Galatasaray 13.008 Mil. €, Fenerbahçe 1.360 Mil. € ve Trabzonspor 20.250 Mil. € bonservis elde etmiştir. Belirtilen sezonlarda Fenerbahçe 1.360 Mil. € ile en az bonservisi elde eden kulüp olurken, Trabzonspor 20.250 Mil. € ile en fazla bonservisi elde etmiştir.

Tablo 5

Türkiye Süper Ligi 2011/2012-2020/2021 Sezonları Arasında Kulüplerin Altyapısından Çıkararak Türkiye A Milli Takımı’na Gönderdikleri Oyuncu Sayısı

Takımlar	A Milli Takıma Giden Oyuncu Sayısı
BEŞİKTAŞ	4
FENERBAHÇE	1
GALATASARAY	6
TRABZONSPOR	5

Tablo 5’e bakıldığında Türkiye Süper Liginde mücadele eden 4 büyük kulübün belirtilen sezonlarda altyapılarından yetiştirerek Türkiye A Milli Futbol Takım kadrolarına kadar yükselen futbolcu sayıları görülmektedir. Türkiye A Milli Futbol Takımı’na; Beşiktaş’tan 4, Galatasaray’dan 6, Fenerbahçe’den 1 ve Trabzonspor’dan 5 futbolcunun seçildiği tespit edilmiştir. Belirtilen sezonlarda Fenerbahçe 1 oyuncu ile en az futbolcu gönderen kulüp olurken, Galatasaray 6 oyuncu ile en fazla futbolcu gönderen kulüp olmuştur.

Tartışma ve Sonuç, Öneriler

Araştırmamızda Türkiye Süper Ligi’nde mücadele eden 4 büyük kulübün 2011-2012 ve 2020-2021 arasında yer alan 10 sezonda altyapıdan A takımlarına çıkardıkları oyuncuların sayıları ve çeşitli istatistikleri incelenmiştir.

Kulüplerin 2011-2012 ve 2020-2021 sezonları arasında altyapılarından yetiştirerek A Takım kadrolarında yer verdiği futbolcular incelenmiştir. Bu doğrultuda Trabzonspor’un 120 futbolcu ile yetiştirdiği futbolculara A Takımda en fazla yer veren kulüp olduğu görülürken, Beşiktaş ise 82 futbolcu ile yetiştirmiş olduğu futbolcuları en az kullanan ekip olarak belirlenmiştir. Bu durumun sebebi olarak Trabzonspor’un belirtilen sezonlar içerisinde teknik direktörü olarak seçilen bazı kişilerin Trabzon şehrinin yapısını bilmesi ve takımın alt yaş kategorilerinde çalışmış olması gösterilebilir. Trabzonspor kulübünde belirtilen tarihler arasında on iki teknik direktör görev yaparken, bu teknik direktörlerin beş tanesinin (Şenol Güneş, Mustafa Reşit Akçay, Hami Mandıralı, Sadi Tekelioğlu, Hüseyin Çimşir) Trabzonlu olduğu, üç tanesinin de (Tolunay Kafkas, Shota Arveladze, Ünal Karaman) kulüp formasını daha önceden giydiği görülmüştür. Bu duruma kanıt olarak Tekelioğlu’nun (2016) açıklaması örnek olarak gösterilebilir. *"Trabzon, bir futbolcu tarlası gibi. Geçmişte ekonomik olarak ayakta kalması ve başarılarında Trabzonlu sporcuların büyük katkısı var" dedi. Trabzonspor'da son dönemde A takımında görev yapmasıyla alt yapıdan yetişen oyunculara forma şansı verdiğini dile getiren Tekelioğlu, "Bu oyuncular Trabzonspor'a 10-15 yıl fayda sağlayacak oyuncular. Onlara güveniyoruz. Onlar da bizi mahcup etmiyorlar. İleriki dönemlerde Trabzonspor alt yapısı ülke futboluna önemli bir damga vuracaktır ben buna inanıyorum"* ifadelerini kullanmıştır (Habertürk, 2016). Altyapıdan yetişen oyuncu sayısının fazla olması ülkemizde bir gereklilik olarak görülse de Terrien ve Andreff (2020) Avrupa’daki çeşitli ligler üzerine yapmış oldukları çalışmada ulus başına düşen futbolcu sayısının yüksek olmasının verimlilik sağlamadığını tespit etmiştir. Bu sonuç araştırmanın bulguları ile paralellik göstermemektedir.

Araştırmada kulüplerin altyapılarından çıkarak A takım müsabakalarında 50 maçtan fazla yer alan futbolcu sayısı ve istatistikleri incelenmiştir. Trabzonspor 10 futbolcu ile açık ara altyapılarından çıkan oyuncularına en fazla forma şansı veren kulüp olurken, Galatasaray 4, Beşiktaş 1 futbolcuya şans vermiş, Fenerbahçe’nin ise belirtilen sezonlar içerisinde altyapısından yetişen hiçbir futbolcusunun 50 maç forma giymediği tespit edilmiştir. Bu durumun sebebi olarak Beşiktaş, Fenerbahçe ve Galatasaray kulüplerinin transfer bütçelerinin fazla olması ve bundan dolayı kadrolarına yerli ve yabancı futbolcu kattıkları için öz kaynaklarını daha az kullandığı düşünülebilir. Bu durum Çokpartal ve Yenel’in (2021) çalışmasıyla paralellik göstermiş, araştırmalarında altyapı oyuncularının A takım kadrosunda tercih edilmediğini belirtmişlerdir. Öte yandan Aslan vd. (2015), çalışmalarında altyapılardan futbolcuların yetişmemesinden ziyade, A takım kadrosuna dahil edilen

oyuncuların yeterince oynama süresi bulamamasının sorun teşkil ettiğini belirtmektedirler. Ayrıca Polat ve ark. (2020) Türkiye’de kulüplerin altyapılarından yetişen futbolcuların kendi takımlarında şans bulma oranının (%6,80) düşük olduğunu ve Avrupa ülkeleri arasında alt sıralarda yer aldığını belirtmişlerdir. Arnulf (2012) Almanya’nın en üst seviye futbol ligi olarak bilinen Bundesliga’da yer alan kulüpler üzerine yaptıkları araştırmada 525 futbolcunun 275 tanesinin (%52.4) kulüplerinin kendi altyapılarından yetiştiğini ve kulüplerin öz kaynaklarını daha fazla kullanıldığını tespit etmiştir. Bu sonuç çalışmanın bulguları ile paralellik göstermemektedir.

Araştırmada şampiyon olan kulüplerin altyapılarından çıkarak A takımı kadrosunda yer alan oyuncu sayısı ve istatistikleri incelenmiştir. Araştırmamıza konu olan sezonlar içerisinde Beşiktaş 3, Fenerbahçe 1, Galatasaray 5 kez şampiyon olurken, Trabzonspor’un hiç şampiyon olmadığı görülmüştür. Ayrıca 2019-2020 sezonunda şampiyon olan Başakşehir Futbol Kulübü araştırmamız kapsamına dahil olmadığından incelenmemiştir. Galatasaray, Beşiktaş altyapıdan A takıma çıkardıkları futbolculardan şampiyonluk yolunda kadro ve süre açısından oldukça verim aldıkları görülürken, Fenerbahçe’nin ise futbolcularına kısıtlı süre verdiği görülmektedir. Çokpartal ve Yenel’in (2021) yapmış olduğu çalışmada alt yapıdan yetişen futbolculara süre verildiğinde şampiyonluk için takımlarına katkı sağlayacaklarını belirtmişlerdir. Griffiths (2012) araştırmasında, La Masia adıyla bilinen futbol altyapısından çıkan birçok futbolcuyla birlikte Barcelona’nın pek çok turnuvada başarı elde ettiğini ifade etmiştir. Hırvatistan futbol ligi kulüpleri üzerine yapılan başka bir çalışmada; ilk onbirde altyapı oyuncuları oynatmanın daha başarılı olmak için avantaj sağlayacağı belirtilmiştir (Alajbeg ve ark., 2022). Barros ve Douvis (2004), Çevik ve Onağ (2019) ve Doğan ve ark. (2022) yapmış oldukları çalışmalarda da bu düşünceye paralel olarak altyapıya yatırımlar yapılmasının sağlanmasını ve altyapının dört temel unsuru olan iyi antrenörler, iyi futbolcular, iyi fiziksel koşullar ve iyi oyuncuların nasıl eğitileceğini ortaya koyan bir felsefenin olması gerektiğini tespit etmişlerdir.

Araştırmamız kapsamında kulüplerin altyapılarından yetiştirip satışından kazanılan ücretler incelenmiştir. Belirtilen sezonlar içerisinde Trabzonspor 20.250 Mil. €, Galatasaray 13.008 Mil. €, Beşiktaş 6.050 Mil. € ve Fenerbahçe 1.360 Mil. € altyapılarından yetiştirdiği futbolculardan bonservis bedeli elde etmişlerdir. Özellikle Trabzonspor ve Galatasaray kulüplerinin elde etmiş oldukları rakamlar iyi gibi görüle bile araştırmamıza konu olan 10 sezon içerisinde futbol endüstrisi için tatmin edici ücretler olmadığı söylenebilir. Buna örnek olarak 2015’ten beri Fransız Monaco kulübünün 246 Mil. €, İspanyol Real Madrid’in 236 Mil. €, Fransız Lyon Kulübünün 228 Mil. € kazandığı gösterilebilir (Ntvspor, 2022). Barros ve Garcia-del-Barrio (2011), kulüplerin başarılı olduklarında altyapıdan yetişen futbolcuları büyük miktarlarda parayla satılabileceğini ve böylece ekibinin verimlilik düzeyinin artmasına katkıda bulunacağını belirtmiştir. Çetinkaya ve Yıldırım (2021); kulüplerin transfer maliyetlerinin oluşturduğu ağır yüklerden kurtulması için altyapıya yönelmesi

gerektiğini ve buradan yetişen futbolcuları oynatarak hem sportif fayda hem de bonservis kazancı elde edebileceklerini söylemiştir. Yapılan başka bir araştırmada talepler ve kaynaklar doğrultusunda altyapı organizasyonlarında uygulanacak proaktif müdahale programları genç oyuncuların gelişimi ile kulüplerin finansal başarısı ve saygınlığı hususunda faydalı olabilir (Morris, Tod, Oliver, 2015).

Yine araştırmamızda kulüplerin altyapılarından yetişen ve Türkiye A Milli Takımı’na yükselen oyuncular incelenmiştir. Belirtilen sezonlar içerisinde Galatasaray 6, Trabzonspor 5, Beşiktaş 4 ve Fenerbahçe ise 1 futbolcu öz kaynaklarından yetiştirerek A Milli Takıma futbolcu göndermiştir. Bu durumun Galatasaray, Trabzonspor ve Beşiktaş takımlarının kendi oyuncularına daha fazla süre verdiklerinden dolayı kaynaklandığını söyleyebiliriz. Akkoyun (2014); yapmış olduğu araştırmasında çalışmamız sonucuyla paralel olarak Galatasaray kulübünün altyapıdan çıkardığı oyunculardan diğer süper lig takımlarına göre daha fazla yararlandığını belirtmiştir. Öte yandan Sunay ve Kaya (2018) yapmış oldukları araştırmada Türk Milli futbol takımının çeşitli büyük organizasyonlara katılamamasının nedenini kulüplerin alt yapılarından yeterince futbolcu yetiştirmemesine bağlamaktadır.

Sonuç olarak Türkiye Süper Ligi’nde mücadele eden 4 büyük futbol kulübünün altyapı istatistikleri çeşitli açılardan incelendiğinde öz kaynakların yeteri kadar kullanılmadığı görülmüştür. Özellikle kulüplerin kadroya aldıkları oyuncu sayısına bakıldığında oyuncuların çok fazla tercih edilmemesi bu durumu kanıtlar niteliktedir. Kulüpler alt yapıdan yetiştirdikleri futbolculara daha çok süre verdiğinde bonservis gelirlerinde de artış yaşadıkları görülmüştür. Yine futbolcularına daha çok şans veren kulüpler milli takıma daha çok oyuncu göndermiştir.

Öneriler

1. Türkiye Futbol Federasyonu tarafından kulüplere her sezon altyapılarından çıkarmış oldukları en az bir futbolcuya belirli oranda süre vermeleri şart koşulmalıdır.
2. Trabzonspor’un diğer kulüplerden daha fazla futbolcu A takıma yükselttiği ve bunlardan daha fazla transfer geliri elde ettiği görülmüştür. Bu doğrultuda Beşiktaş, Fenerbahçe ve Galatasaray’ın kazanç sağlaması için altyapılarından daha fazla oyuncu kullanmaları önerilmektedir.
3. Özellikle Fenerbahçe Spor kulübü, altyapıdan A takıma oyuncu çıkartmalı ve bu oyunculara daha fazla şans vermelidir. Bu doğrultuda kulübün altyapı oyuncularından verim alabileceği düşünülebilir.
4. Bu araştırma dört büyük kulübün toplamda 10 sezonluk istatistikleri ile sınırlıdır. Araştırmanın mevcut çalışmada yer alan kulüplere her sezon tekrar yapılmasının, kulüplerin mevcut durumlarını değerlendirmeleri açısından faydalı olacağı düşünülebilir.

5. Bu araştırma ülkemizde yer alan 4 büyük takım ile sınırlıdır. İleride yapılacak olan çalışmalarda özellikle Avrupa'da üst düzey liglerde yer alan büyük takımlar ile istatistiki karşılaştırmalar yapılabilir.

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırmanın tüm aşamalarında iki yazar da eşit katkıda bulunmuştur.

Çatışma Beyanı

Yazarların araştırma ile ilgili bir çatışma beyanı bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Akkoyun, S. (2014). *Türkiye'deki futbol kulüplerinin altyapılarının yapılanması, yönetim biçimleri, idare yapısı ve Avrupa'daki örneklerle kıyaslanması* (Doctoral dissertation, İstanbul Kültür Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/İktisat Anabilim Dalı/Yönetim Ekonomisi Bilim Dalı).
- Aslan, C. S., Akça, F., ve Müniroğlu, S. (2015), Süper lig futbol takımlarının altyapılarından oyuncu yetiştirme verimliliklerinin incelenmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 103-112.
- Ataol, E. (2019). *Türkiye Profesyonel Futbolunda altyapıda başarılı olmuş kulüplerin yapılanmaları ve yönetim şekillerinin incelenmesi (Altınordu Ve Gençlerbirliği örneği)* Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi, Turkey.
- Aybek, S. (2022). *Profesyonel futbol kulüplerinin altyapı sorunlarına dair paydaş görüşlerin analizi* Doctoral dissertation, Gazi Üniversitesi, Turkey.
- Barros, C. P., ve Douvis, J. (2009). Comparative analysis of football efficiency among two small European countries: Portugal and Greece. *International Journal of Sport Management and Marketing*, 6(2), 183-199.
- Başaran, Y. (2017). Sosyal bilimlerde örnekleme kuramı. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(47), 480-495.
- Biçer, T., Eraslan, A., ve Çolakoğlu, T. (2021). *Profesyonel futbol kulüpleri altyapılarının antrenörler tarafından değerlendirilmesi*. 1.Uluslararası Spor Ve Sosyal Bilimlere Multidisipliner Yaklaşım Kongresi. (ss. 279). İstanbul, Türkiye.
- Creswell, J. W. (2015) *Nitel araştırma yöntemleri: beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. (S. B. Demir ve M.Bütün, Çev. Edts.) Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Çetinkaya, G. (2021). Futbolda "kiralık ordusu modeli" üzerine bir çalışma. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 89-105.
- Çetinkaya, G., ve Yıldırım, Ü. (2021). Türk futbolundaki yabancı futbolcu transferlerinin kâr-zarar analizi. *The journal of social science*, 5(9), 176-188.
- Çokpartal, C., ve Yenel, F. (2021). Altyapı organizasyonlarının futbolcu yetiştirme verimliliği üzerine bir inceleme: Beşiktaş Jk örneği. *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 96-108.
- Doğan, M., Şahin, S., ve Doğan, A. (2022). Futbol süper liginde oynayan Türk uyruklu profesyonel futbolcuların hangi kaynaklardan takımlara alındıklarının incelenmesi. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 27-39.
- Fanatik. (2021, 7 Temmuz). *St. Petersburg'un EURO 2020'den elde ettiği gelir açıklandı*. <https://www.fanatik.com.tr/st-petersburgun-euro-2020den-elde-ettigi-gelir-aciklandi-2230094> adresinden 10.08.2022 tarihinde alınmıştır.
- FIFA (Fédération Internationale de Football Association). (2021). Global transfer marketing report. <https://digitalhub.fifa.com/m/2b542d3b011270f/original/FIFA-Global-Transfer-Report-2021-2022-indd.pdf> adresinden 08.03.2023 tarihinde alınmıştır.
- Habertürk.(2016, 14 Ocak). *Trabzonspor altyapısı ülke futboluna damga vuracak*. <https://www.haberturk.com/spor/futbol/haber/1180888-trabzonspor-altyapisi-ulke-futboluna-damga-vuracak> adresinden 15.08.2022 tarihinde alınmıştır.
- Keskin, H. İ., ve Öndes, H. (2020). Seçilmiş Avrupa futbol kulüplerinin etkinliğinin ölçülmesi: vza ve panel tobit modeli. *Sosyoekonomi*, 28(43), 153-174.

- Kılıçgil, E. (2003). Ailelerin çocuklarını yaz futbol okullarına gönderme nedenleri, beklentileri ve sosyo-ekonomik durumları. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 11-16.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.
- Kubat, A., ve Yıldız, Ö. (2022). Futbol altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(2), 128-148.
- Kuper, S. (1996). *Futbol asla sadece futbol değildir.* (Çev: Gürtunca S). İstanbul: Sabah Kitapları, Başkan Ofset.
- Mandalizadeh, Z., & Amiri, M. (2021). Designing a Conceptual Framework for Innovation Capability Development in Iranian Football Premier League. *Sports Business Journal*, 1(1), 101-117
- Morris, R., Tod, D., ve Oliver, E. (2015). An analysis of organizational structure and transition outcomes in the youth-to-senior professional soccer transition. *Journal of applied sport psychology*, 27(2), 216-234.
- Ntvspor. (2022, 28 Şubat). *Altyapı gelirinde zirve Monaco'da! İşte 20 ekip.* <https://www.ntvspor.net/foto-galeri/altyapi-gelirinde-zirve-monaco-da-iste-20-ekip-621d364a4ccc9c1be02a9fb1/5> adresinden 22.08.2022 tarihinde alınmıştır.
- Peçenek, A. C. (2020). Avrupa-Türkiye futbol piyasaları ve transfer yöntem ve süreçleri kıyaslaması. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(3), 31-41.
- Polat, B., Yüksel, Y., Gürkan, O., Yıldırım, M. (2020). Dünyada ve Türkiye'de futbolcu transferi: 2017-2018 sezonu bir ağ analizi. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 6(27), 789-800.
- Sayın, G. (2019). *Türkiyede futbol sektörüne mali teşviklerin değerlendirilmesi* (Master's thesis, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Savaş, B. Ç. (2022). *Futbol Kulüplerinin Güncel Sorunları: Türkiye Süper Liginin Karşılaştırılması.* Eğitim Yayınevi.
- Seraslan, M. Z. (2009). *Futbol pazarlaması.* TFF-FGM Futbol Eğitim Yayınları.
- Sporx, (2022, 11 Mayıs). *4 büyüklerin borcu rekor seviyede arttı.* <https://www.sporx.com/4-buyuklerin-borcu-rekor-seviyede-artti-SXHBO973306SXQ> adresinden 21.07.2022 tarihinde alınmıştır.
- Sunay, H., ve Bayram, K. (2018). Türkiye ile Almanya futbol altyapılarının incelenerek karşılaştırılması. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), 126-139.
- Şenel, E. (2020). *Türk futbolunda alt yapı sorunsalı: bir sistem arayışı.* Doktora tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Transfermarkt, (2022a, 15 Ağustos). *Süper Lig.* <https://www.transfermarkt.com.tr/super-lig/transferrekorde/wettbewerb/TR1> adresinden 15.08.2022 tarihinde alınmıştır.
- Transfermarkt (2022b, 15 Ağustos). *Kulüpler.* <https://www.transfermarkt.com.tr> adresinden 15.08.2022 tarihinde alınmıştır.
- Turgut, Y. (2011). Verilerin kaydedilmesi, analizi, yorumlanması: Nicel ve nitel. İçinde A. Tanrıoğen (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri* (1. Baskı., ss. 193-247), Ankara: Anı Yayıncılık.
- UEFA (Union of European Football Associations). (2022). The European Club Footballing Landscape. https://editorial.uefa.com/resources/0272-145b03c04a9e-26dc16d0c545-1000/master_bm_high_res_20220203104923.pdf adresinden 08.03.2023 tarihinde alınmıştır.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zeynep, O., ve Çevik, S. (2019). Türkiye'de altyapıdan futbolcu yetişmemesinin nedenleri ve çözüm önerileri üzerine nitel bir araştırma. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 326-343.

Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır.